

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

**ALTIN CİNSİNDEN FİZİKİ VARLIKLARIN
FİNANSAL SİSTEME KAZANDIRILMASI
HAKKINDA TEBLİĞE İLİŞKİN
UYGULAMA TALİMATI**

HAZİNE VE KURUMSAL OPERASYONLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

15 Haziran 2022

Altın Cinsinden Fiziki Varlıkların Finansal Sisteme Kazandırılması Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Talimatının amacı, yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin, gerek yetkili kuyumcular ve rafineriler aracılığıyla gerek doğrudan banka şubelerine gelerek bankalardaki altın hesaplarına yatırdıkları fiziki altın varlıklarının Türk lirası cinsinden mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesine imkân tanınmasına ve hesap sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin uygulama ayrıntılarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Talimatı, 2022/11 sayılı Altın Cinsinden Fiziki Varlıkların Finansal Sisteme Kazandırılması Hakkında Tebliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Talimatında geçen;

a) Altın kabul sistemi (AKS): Yetkili rafineriler tarafından oluşturulmuş, yetkili kuyumcular ve bankalar tarafından kullanılan tüm bilişim sistemleri ile banka şubelerinde yetkili rafineriler tarafından atanan eksperler aracılığıyla gerçekleştirilen altın toplama sistemlerini,

b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,

c) Dönüşüm fiyatı: Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00,12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve işlem saati itibarıyla en son açıklanmış olan 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,

ç) Fiziki altın: Yetkili kuyumcular veya bankalar tarafından teslim alınan ve 11/8/1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda tanımlanan standart işlenmemiş altınlardan 1 kilogram ve altındaki külçe ve bar şeklindeki altınlar, standart dışı işlenmemiş altınlardan hurda şeklindeki altınlar ile işlenmiş altınları,

d) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

e) BİST: Borsa İstanbul A.Ş.'yi,

f) Milyem değeri: 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Kıymetli Maden Alım Satımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile belirlenen milyem değerleri asgari ölçüt olmak üzere kullanılacak milyem değerlerini,

g) Standart altın: En az 995/1000 saflıkta olan, Londra Altın Piyasasınca (London Bullion Market Association-LBMA) veya BİST nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasınca tanınan rafinerilerden birinin amblemini ya da damgasını ve seri numarasını taşıyan, bu piyasalarda standart altın olarak işlem gören en az 1 kg ağırlığındaki külçe altınları,

ğ) Teslim Tesellüm Tutanağı: 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Kıymetli Maden Alım Satımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında sayılan bilgilerin yer aldığı tutanağı,

h) Vade sonu fiyatı: Türk lirası mevduat veya katılma hesabının vadesinde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,

1) Yetkili kuyumcu: 14/4/2021 tarihli ve 31454 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik uyarınca ‘yetki belgesi’ almış kuyum işletmelerinden yetkili rafineriler ile anlaşması bulunan ve AKS’ye erişimi olan kuyumcuları,

i) Yetkili rafineri: BİST Rafineriler Listesinde yer alan, Türkiye’de kurulu ve bankalar ile altın cinsinden fiziki varlıkların finansal sisteme kazandırılması amacıyla anlaşma yapan, AKS’ye erişimi olan rafinerileri,

j) Yurt içi yerleşik gerçek kişi: Yurt dışında işçi, serbest meslek müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek kişileri,

k) Yurt içi yerleşik tüzel kişi: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişileri,

ifade eder.

Fiziki altınların Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümü

MADDE 4- (1) (Değişik: 17/3/2022) Uygulamaya katılmak isteyen yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin işlem anında yetkili rafineriyle anlaşması olan bankalar nezdinde altın hesabının bulunması gerekmektedir. Altın hesabı bulunmayan yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin işlemleri bankalarda mevcut Türk lirası hesapları ya da söz konusu kişilerin talep edecekleri banka şubelerine yapılacak altın veya Türk Lirası aktarımlar ile gerçekleştirilebilir.

(2) Yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişiler fiziki altınlarını, milyem değeri üzerinden hesaplanacak gram cinsinden has altın miktarının tespit edilebilmesi için yetkili kuyumcuya veya banka şubesinde yetkili rafineri tarafından atanan ekspere teslim eder. Ekspere veya yetkili kuyumcu tarafından fiziki altınlarla ilişkin bilgiler AKS’ye girilerek teslim teslim tutanağı iki nüsha olarak düzenlenir ve bir nüshası muhataba verilir. Diğer nüshası da ekspere veya yetkili kuyumcu tarafından muhafaza edilir.

(3) **(Değişik: 17/3/2022)** Yetkili kuyumcularda gerçekleştirilen işlemlerde AKS ile mutabakatı sağlanan has altın miktarı veya karşılığı Türk lirası yurt içi yerleşik gerçek veya tüzel kişinin bankadaki hesabına veya söz konusu kişilerin talep edecekleri banka şubelerine işlem anında yetkili rafineri aracılığıyla aktarılır.

(4) **(Değişik: 17/3/2022)** Banka şubelerinde gerçekleştirilen işlemlerde ise AKS ile mutabakatı sağlanan has altın miktarı yurt içi yerleşik gerçek veya tüzel kişinin altın hesabına aktarılır.

(5) **(Değişik: 17/3/2022)** Uygulamaya katılan kişinin hesabına aktarılan gram cinsinden has altın bakiyesi, dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilerek 3, 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılır. Açılan hesaba vadesine göre değişen oranlarda, vade sonuna kadar çekilmemek kaydıyla Türk lirası olarak ve peşinen ilave getiri verilir. Bu işlem Türk lirası aktarılan hesaplar veya söz konusu kişilerin talep edecekleri banka şubelerine aktarılan Türk lirası tutarlar için dönüşümü yapılan altın miktarı kadar açılacak ara altın hesabı ile gerçekleştirilir.

(6) **(Değişik:29/3/2022-15/6/2022)** Açılan hesaba vadesine göre değişen oranlarda ilave getiri, vade sonuna kadar çekilmemek kaydıyla Türk lirası ve peşin olarak Merkez Bankasınca verilir. İlave getiri tutarları dönüşümü yapılan altın miktarı üzerinden yıllık bazda 6 ay vadeli hesaplar için %2, 1 yıl vadeli hesaplar için ise %3 olarak hesaplanır.

Fiziki altınların Merkez Bankasına aktarılması

MADDE 5- (1) (Değişik: 17/3/2022) Yetkili kuyumcu veya banka tarafından fiziki olarak teslim alınan altınlar işlem anında yetkili rafineriye bildirilir ve en geç ertesi iş günü yetkili rafineriye gönderilir.

(2) **(Değişik: 17/3/2022-29/3/2022)** Yetkili rafineri tarafından işlenerek standart altına tamamlananlar fiziki olarak 5 iş günü içinde bankaya gönderilir.

(3) **(Değişik: 17/3/2022)** Yetkili rafineri tarafından dönüşüm fiyatı üzerinden bankaya aktarılan altınların Türk lirası karşılığı banka tarafından yetkili rafineriye masrafsız olarak aynı gün ödenir.

(4) **(Değişik: 17/3/2022)** Sisteme katılan bankalar nezdinde Merkez Bankası adına altın hesabı açılır ve bankanın topladığı taleplere ilişkin olarak satın aldığı (995/1000 ve 1000/1000 saflıktaki) altınların 1000/1000 saflıktaki gram karşılığı bu hesaba aktarılarak aynı gün saat 17:00'ye kadar Merkez Bankasına bildirilir. Saat 17:00'den sonra yapılan bildirimlere ait işlemler bir sonraki iş günü gerçekleştirilir.

(5) **(Değişik: 17/3/2022)** Merkez Bankası hesabına aktarılan altınlarla ilişkin dekontlar ile dönüşümü yapılan tutarlara ait bilgiler Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(6) **(Değişik: 17/3/2022)** Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan altınlar, Merkez Bankasınca 1000/1000 saflıktaki dönüşüm fiyatı üzerinden satın alınır.

(7) **(Değişik: 17/3/2022)** Altın alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17:30'a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(8) Merkez Bankasının banka nezdindeki altın hesabında biriken altınlardan standart altına tamamlananlar bir sonraki iş günü banka tarafından Merkez Bankasına bildirim yapılarak Merkez Bankasının BİST nezdindeki altın hesabına aktarılır. Aktarımı yapılan altınlara ilişkin bilgiler Ek-2'de yer alan bildirim formuna uygun olarak aynı gün Merkez Bankasına elektronik ortamda bildirilir.

Vade sonu işlemleri

MADDE 6- (1) (Değişik:29/3/2022) Vade sonunda hesap sahibinin vade sonu fiyatı üzerinden hesaplanan altın bazında anaparasının korunması ve ilave getiri elde etmesi esastır. Katılma hesaplarında katılım bankacılığı esasları geçerlidir.

(2) Vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından düşük olması durumunda banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı ödenir.

(3) Vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması durumunda;

a) Faiz/kâr payı tutarı > fiyat farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz ve katılma hesabı sahibine katılma hesabı bakiyesi ödenir. Anapara + faiz/kâr payı toplam tutarının bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen usule göre anapara + Merkez Bankasınca sağlanacak ilave getirinin altında kalması durumunda aradaki fark banka tarafından hesap sahibine, Merkez Bankası tarafından da bankaya ödenir.

b) Faiz/kâr payı tutarı < fiyat farkı ise banka tarafından hesap sahibine anapara + faiz/kâr payı + "fiyat farkı – faiz/kâr payı" + bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen usule göre ilave getiri tutarı; Merkez Bankasınca bankaya "fiyat farkı – faiz/kâr payı" ve bu maddenin

birinci fıkrasında belirlenen usule göre ilave getiri tutarı ödenir. Katılma hesabına sağlanacak getirinin Merkez Bankasının katılım bankaları ile açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilir, karşılanmayan kısım için Merkez Bankasınca ödeme yapılmaz.

(4) Banka vade sonunda, hesap sahibine tahakkuk eden faiz/kâr, fiyat farkı ve ilave getiri tutarlarını Merkez Bankasına Ek-3'de yer alan bildirim formuna uygun şekilde bildirir. Banka kayıtları ile Merkez Bankası kayıtlarının mutabakatı sonrasında bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamında Merkez Bankasınca karşılanacak tutarlar aynı gün ilgili bankanın hesabına aktarılır.

(5) **(Değişik :29/3/2022)** Vadeden önce çekim yapılması durumunda banka tarafından hesap sahibine sadece anapara ödenir. Hesap açılışında anaparaya eklenen ilave getiri tutarı banka tarafından hesap sahibine ödenmeyerek Merkez Bankasına iade edilir. Ayrıca;

a) Çekim yapılan tarihte saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması durumunda Merkez Bankasınca fiyat farkına ilişkin ödeme yapılmaz.

b) Çekim yapılan tarihte saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatının dönüşüm fiyatından düşük olması durumunda hesabın vadeden önce kapatıldığı tarihte saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatından hesap bakiyesi güncellenir. Aradaki fark banka tarafından Merkez Bankasının Türk lirası hesabına aktarılır ve bu işlemlere ilişkin bilgiler Ek-4'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(6) **(Değişik:16/5/2022)** Vade sonunda hesap sahibinin talebi üzerine vade sonu fiyatı kullanılarak hesap yenilemesi yapılabilir. Bu işlemlere ilişkin bilgiler Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir. Yenilenen hesaplara ilave getiri ödenmez.

(7) **(Değişik:16/5/2022)** Hesap sahibi yenilenen hesap kapsamında en fazla vade sonundaki Türk lirası bakiyenin vade sonu fiyatı ile karşılık gelen altın miktarı kadar olmak koşuluyla seçeceği vade üzerinden destekten yararlanmaya devam eder.

(8) **(Değişik:16/5/2022)** Vade sonunda hesap sahibinin talep etmesi durumunda vade başındaki altın miktarı vade sonu fiyatı üzerinden hesap sahibine satılır. Bununla birlikte hesap sahibine yapılacak altın satışlarında vade sonu fiyatının kullanılması, bu kapsamdaki altın satışlarının saat 12:00'ye kadar tamamlanması ve bankaların altın satış fiyatı ile vade sonu fiyatı arasında aleyhte oluşan fark bildirimleri için bankalar tarafından saat 11:00 altın satış fiyatının kullanılması gerekmektedir.

Takip ve sorumluluk

MADDE 7- (1) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin verilerin doğruluğu, uygulamanın işleyişi ile aktarımların tam ve doğru olarak zamanında gerçekleştirilmesinden yetkili rafineriler ve bankalar sorumludur.

(2) Bildirim farklılıkları ve hatalar nedeniyle bankaya aktarılan fazla tutarlar için Merkez Bankası politika faizi üzerinden aktarımın yapıldığı süre kadar cezai yaptırım uygulanacak, ayrıca fazla aktarımın bankanın zorunlu karşılık hesabına kaydedilmesi halinde söz konusu tutar zorunlu karşılık tesisine sayılmayacaktır.

Diğer hükümler

MADDE 8- (1) 29/12/2021 tarihli ve 31704 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (2021/16) kapsamında işlenmiş ve hurda altın karşılığının Türk lirasına dönüştürülmesi suretiyle açılan hesaplar da 6 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen ilave getirilerden yararlanır.

(2) Bu Uygulama Talimatı kapsamında işlem yapan yetkili kuyumcu ve yetkili rafineriye Ek-6’da belirtilen komisyona esas milyem değerleri üzerinden hesaplanarak toplanan altınlar için Merkez Bankasınca Türk lirası olarak komisyon ödemesi yapılır. Söz konusu komisyon tutarı Merkez Bankasınca yıllık olarak güncellenir. Yetkili kuyumcu ve yetkili rafineriler tarafından bankalara iletilen komisyona tabi işlemler banka tarafından Ek-7’de yer alan bildirim formu ile Merkez Bankasına aylık olarak toplu bir şekilde takip eden ayın beşinci iş gününe kadar gönderilir. Komisyon tutarları bildirim yapılan günü takip eden ilk iş günü Merkez Bankasınca yetkili kuyumcu ve yetkili rafineriye ödenmek üzere ilgili bankanın EFT merkezine aktarılır.

(3) BİST nezdinde Merkez Bankası ve bankalar arasında gerçekleştirilen altın transfer işlemlerine ilişkin masraflar, aylık olarak toplu bir şekilde BİST tarafından Merkez Bankasına bildirilir ve takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankasınca Türk lirası olarak ödenir.

(4) Hesap açılırken bankaca vadeden önce çekimin koşulları hakkında hesap sahibi bilgilendirilir.

(5) İlgili hesaplarda faiz, vade ve benzeri sözleşme değişiklikleri yapılamaz.

(6) Bankalarca bu Uygulama Talimatı kapsamında açılan hesapların ayın son iş günü itibarıyla Türk lirası cinsinden faizli bakiyeleri ile katılma hesabı bakiyeleri ayın son iş gününde saat 11:00’de Merkez Bankasınca ilan edilen 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı fiziki altın alış fiyatı üzerinden hesaplanan Türk lirası değerlerini Ek-5’de yer alan bildirim formuna uygun bir şekilde her ayın son iş gününde, saat 15:30’a kadar Merkez Bankasına bildirilir.

(7) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontrol bankalarca yapılır. Bu standartların ihlal edildiğinin tespiti durumunda, işlemi yapan banka tarafından durum derhal Merkez Bankasına bildirilir.

(8) Bankalarca kullanılacak Türk lirası kredilerde dönüşümlü mevduat ve katılma hesapları bakiyeleri teminat olarak gösterilemeyecektir.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Uygulama Talimatı yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Uygulama Talimatını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

EK: 7

İletişim Bilgileri : Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü

Telefon : (0312) 507 7022/7013/7313

E-Posta : fatsi@tcmb.gov.tr

Talimatın Yayımlandığı Tarih
15.03.2022
Talimatın Değiştirildiği Tarih
17.03.2022
29.03.2022
16.05.2022

EK 6:		KOMİSYON LİSTESİ		
AYAR	ÜRÜN	KOMİSYONA ESAS MİLYEM DEĞERLERİ	KOMİSYON ORANI *	
			KUYUMCU	RAFİNERİ
24 Ayar	Darphane Ürünleri	995,00	Binde 5	Binde 5
24 Ayar	BİAŞ Listesinde Yer Alan Rafinerilerin Ürünleri	995,00		
24 Ayar	BİAŞ Listesinde Yer Almayan Rafinerilerin Ürünleri	993,00		
22 Ayar	Darphane Üretimi Ziynet	916,00		
22 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	913,00		
21 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	865,00		
18 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	745,00		
14 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	575,00		
8 Ayar	Muhtelif Hurda Altın	310,00		

*Komisyona esas milyem değerleri üzerinden hesaplanan Türk lirası üzerinden ödenecek komisyon oranını ifade eder.

